

Innowacyjne start-upy w regionalnych systemach innowacji we Włoszech: czynniki powstawania nowych firm

Celem projektu badawczego jest poznanie czynników wpływających na powstawanie przedsiębiorstw typu start-up w regionalnych systemach innowacji. Wybór problematyki podyktowany jest rosnącym znaczeniem start-upów w stymulowaniu konkurencyjności gospodarczej poprzez komercjalizację wiedzy. Tworzenie innowacji to interaktywny proces, który zachodzi w określonym kontekście gospodarczym, politycznym, społecznym oraz kulturowym. Powinien być on uwzględniony w projektowaniu skutecznej polityki innowacyjnej. W niniejszym badaniu kontekst ten jest analizowany w ujęciu Regionalnych Systemów Innowacji (RSI), które stanowi główną oś teoretyczną badania.

Innowacyjność uważana jest za główny czynnik konkurencyjności i motor rozwoju gospodarczego. Wspieranie innowacyjności stanowi oś polityki gospodarczej Unii Europejskiej. Pomimo rozwiniętej bazy naukowej, kraje Unii Europejskiej osiągają słabe wyniki w obszarze komercjalizacji badań, co przekłada się na relatywnie niski poziom innowacyjności gospodarczej. Centralną rolę w procesach komercjalizacji pełni sektor przedsiębiorstw. Start-upy stanowią szczególny typ przedsiębiorstw innowacyjnych, opartych na wiedzy, posiadających wysoki potencjał wzrostu. Przedsiębiorstwa typu mają szczególne znaczenie, ponieważ wykazują większą od dojrzałych firm zdolność do opracowywania innowacji o charakterze przełomowym. Ich rozwój jest zatem niezbędny dla rozwoju innowacyjności gospodarczej w krajach Unii. Niestety w wielu regionach, pomimo ich wysokiego poziomu rozwoju gospodarczego, instrumenty polityki ukierunkowanej na rozwój start-upów nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Stąd niezbędne jest poznanie specyficznych czynników o charakterze regionalnym, które wpływają na zawiązywanie się start-upów.

W badaniu zostaną postawione następujące pytania:

1. Czy rozwinięte RSI tworzą bardziej sprzyjające środowisko do tworzenia startupów?
2. Jakie typy regionów tworzą bardziej sprzyjające środowisko dla tworzenia startupów?
3. Jak regionalna specjalizacja przemysłowa wpływa na tempo powstawania nowych firm?
4. W jaki sposób kapitał ludzki, kapitał społeczny i współpraca w RSI wpływają na tworzenie startupów?

Dotychczasowe badania czynników powstawania nowych przedsiębiorstw uwzględniają ogół wszystkich nowo zarejestrowanych firmy, bez rozróżnienia przedsiębiorczości innowacyjnej od innych typów działalności gospodarczej, np. stanowiącej formę samozatrudnienia. Wysoka kapitałochłonność, działanie w obszarze młodych gałęzi przemysłu oraz innowacyjny charakter start-upów sugerują, że czynniki powstawania tego rodzaju firm będą odmienne niż w przypadku pozostałych przedsiębiorstw.

Literatura nurtu ekonomii instytucjonalnej, a w szczególności teoria Regionalnych Systemów Innowacji sugerują, że start-upy będą powstawać w obszarach o wysokim poziomie kapitału ludzkiego, koncentrując się wokół ośrodków wiedzy, takich jak uniwersytety oraz instytuty badawcze. Zgodnie z koncepcją Regionalnych Systemów Innowacji na powstawanie start-upów powinny mieć m.in. wpływ przepływy wiedzy oraz poziom współpracy pomiędzy sektorem nauki i biznesu. Jednak wstępna analiza danych pochodzących z Włoch pokazuje, że aspekty uwzględnione w badaniach w nurcie RSI nie są wystarczające do wyjaśnienia spontanicznych procesów innowacyjnych, jakimi są start-upy. Badanie zostanie przeprowadzone na podstawie pochodzących z Włoch, unikalnych danych o start-upach które obejmują firmy o wysokim potencjale innowacyjnym. Specyficzne uwarunkowanie historyczno-kulturowe Włoch, przejawiające się w znaczących różnicach w rozwoju gospodarczo-społecznym pomiędzy włoskimi regionami, pozwoli wyłonić czynniki przedsiębiorczości start-upowej zarówno natury społecznej (np. poziom zaufania), jak i gospodarczej (np. struktura przemysłu).

Badanie będzie przebiegać w dwóch etapach:

1. Badanie jakościowe o charakterze eksploracyjnym

Wywiady pogłębione z przedstawicielami środowiska innowacyjnych start-upów nt. czynników wpływających na decyzję o założeniu innowacyjnej firmy oraz relacji z innymi podmiotami RSI.

2. Badanie ilościowe

Analiza wpływu poziomu rozwoju RSI i poszczególnych elementów RSI na powstawanie start-upów. Badanie z wykorzystaniem metod jakościowych (analiza skupień, regresja wieloraka).

Na dalszym etapie badania zostanie przeprowadzona pogłębiona analiza, jakie znaczenie ma szczególna charakterystyka RSI (np. peryferyjność, rozdrobnienie regionów metropolitalnych, efekty lock-in w starych okręgach przemysłowych, baza wiedzy, specyfika instytucjonalna i inne) wpływają na powstawanie innowacyjnych start-upów.

Projekt badawczy będzie miał istotny walor aplikacyjny, pozwalając na tworzenie skutecznych instrumentów wsparcia innowacyjności, dostosowanych do potencjału oraz charakterystyki lokalnej. Pomimo osadzenia w kontekście gospodarki Włoch, wyniki badania będą miały uniwersalne zastosowanie na poziomie europejskim.